

Requejo, Culla, Riera, Maquiavel

OPINIÓ

ENTRE L'ABUNDANT BIBLIOGRAFIA SOBRE EL PROCÉS DESTAQUEN ELS AUTORS REFERITS AL TÍTOL, QUE AJUDEN A COMPRENDRE ON SOM, PER QUÈ HI SOM, I A ACTUAR, O NO, EN CONSEQÜÈNCIA

Temps era temps existien les revàlides, i en coneixia un que se'n va examinar catorze vegades. Com que ja treballava, havia perdut el costum d'estudiar. Encara que s'esforçava i els exàmens li anaven força bé, l'aprobat depenia en bona part d'una sort que se li resistia. Tot i aquesta paràbola, i malgrat l'acceptació universal de les teories de Renan sobre la nació com a plebiscit quotidià, abunden els que observen el referèndum de la tardor com l'última oportunitat per assolir el certificat de la independència. Si no es fa, tururut!

Si només és la tercera oportunitat! Si cada convocatòria electoral és una ocasió per assolir aquesta majoria que sempre és a tocar. Tant el 9-N com el 27-S van faltar uns quants vots. És possible que a la pròxima s'aconsegueixin. Si és així, passarem pantalla. I si no, caldrà concloure, com recomana Ferran Requejo al seu excel·lent llibre *El tren de les 17.14*, que la partida no es juga a una sola tirada sinó que va per llarg. El professor de Princeton Carles Boix compara la situació del Procés amb la dels israelites davant Jericó. Doncs bé, si no recordo malament, Josuè va haver de fer set voltes completes a les muralles, al so d'estridents trompeteries, abans que s'esfondressin. El meu conegut, catorze revàlides. Potser no caldrà tanta insistència, però la persistència és clau.

Mentrestant, el sistema de partits ha experimentat un canvi copernicà, com explica amb claredat meridiana J.B. Culla al seu també imprescindible volum *El tsunami*. L'independentisme és majoritari al Parlament. El fins ara poc rellevant C's lidera l'oposició. Els socialistes es mantenen en un bon nombre de feus municipals, però han deixat d'aspirar a liderar la societat catalana i han

XAVIER
BRU DE SALA
@Xbrudesala

passat fins i tot de primer a tercer partit de l'esquerra. El nou PDECat corre perill de no consolidar-se, sobretot si la persistència de Mas a no cedir el pas a un nou líder consolida el *sorpasso* d'ERC.

Sabem què passa. Però si volem fer-nos una idea més clara de per què passa haurem de llegir un tercer llibre, *Just abans del salt endavant*, de Fèlix Riera. Així com els altres dos són sobretot descriptius, parteixen d'una posició i miren de reforçar-la, Riera es cabussa amb una llanterna de leds en les aigües profundes dels motius. No és un llibre de part —l'autor era d'Unió i s'anco- tan especulatiu com reeixit d'explicació del fenomen català deixant de banda la pròpia posició. L'aportació fonamental és un concepte que també es pot apli-

car a les societats occidentals que voten cada cop més contra pronòstic i contra l'*statu quo*: L'exploració dels límits a càrrec de la societat. Brexit, Trump, temor pel Frexit si guanya Marine Le Pen, 5 Stelle, Podemos... la incomoditat és creixent. L'exabrupte de la resposta, també. Però potser enlloc es donen les condicions per a un gir tan radical com a Catalunya, potser perquè el canvi és constructiu.

Tot independentista hauria d'aprendre de memòria el capítol V d'*El príncep* de Maquiavel, d'una sola pàgina. També els unionistes, si no volen perdre el Principat. Comença així: "Hi ha tres maneres de conservar un Estat que, abans de ser adquirit, es governava segons les pròpies lleis i vivia en llibertat: primer, destruir-lo; segon, anar-hi a viure; tercer, deixar que es governi segons les pròpies lleis". I conclou: "Les seves rebel·lions sempre tindran per baluard el nom de la llibertat i els seus antics estatuts. ... El record de les seves antigues llibertats no els pot concedir un sol moment de repòs".

Com que l'exploració catalana dels límits és doble, la rebel·lió democràtica compta amb dues terceres parts de la societat, que vota opcions de ruptura contra l'ordre establert, sigui des de l'independentisme, des de l'esquerra alternativa o des de totes dues alhora (CUP). El dia que aquests dos grans corrents arribin a confluïr, per força en un centre de gravetat interclassista però decantat a l'esquerra, es completarà el tsunami, cauran moltes muralles, el tren de les 17:14 arribarà a destí i els límits explotats seran conquerits. Mentrestant, cadascú és ben lliure de contribuir a aixecar dics per evitar la confluència o treballar per facilitar-la.

Escriptor